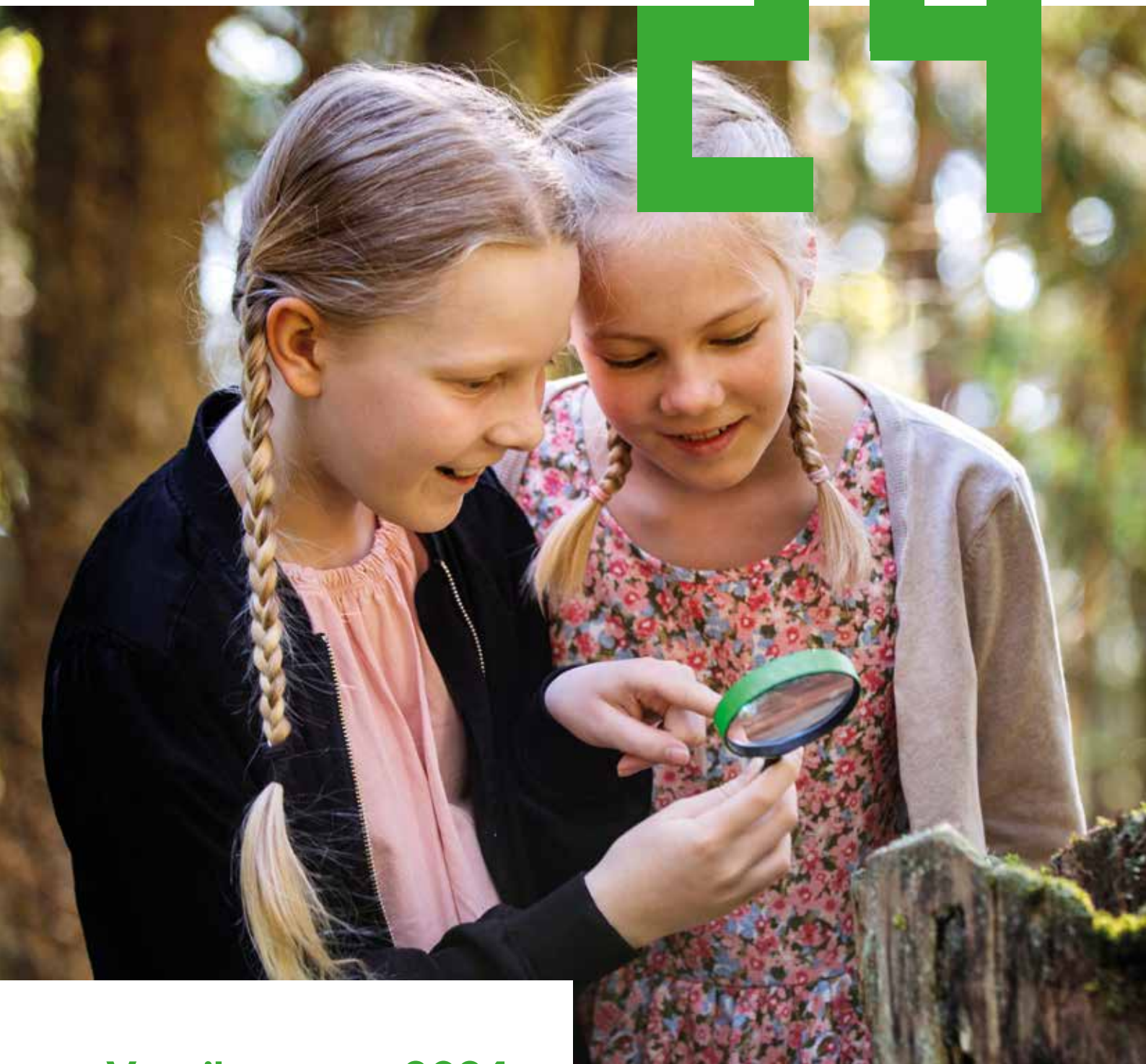

4H

Vuosikertomus 2024
Suomen 4H-liitto

4H

Sisällysluettelo

Rajat ovat rakkautta **2**
Vaikuttajanuorten vuosi huipentui Ruotsin-matkaan **3**
Tilastojen kertomaa **4**
Varautuminen on välttämistä **4**
Kolme askelta työelämään **5**
Vuoden 4H-kerho löytyy Lauvuksesta **6**
Safkasankarit hyvää läheltä tutustutti lapset lähiruokaan **6**
Ruokakouluissa kokataan, liikutaan ja vieraillaan maatiloilla **7**
Uudistettu 4H-kerhobrändi ilahduttaa **7**
SivisAPI:n rajapinta tuo näkyvyyttä 4H-akatemian koulutuksiin **8**
4H-akatemian työelämäoppitunnit – työelämätaitoja nuorille toiminnallisesti **8**
Kotieläimiä, uusia ideoita ja yhteistyötä – 4H-vaikuttajanuorten opintomatka Tukholmaan **9**
Reilu Teko –sähkökeräyskampanjassa kierrätettiin ennätystulos maatalouden muovia **10**
Nuorten yrittäjyys rakentaa kuntien elinvoimaista tulevaisuutta **10**
Ysit töihin –toiminta tavoitti yli 12 000 nuorta ympäri Suomea **11**
Nuoret 4H-yrittäjät piristävät tarjoiluillaan verenluovuttajien päivää **12**
Nuoret yrittäjät vastaavat arjen tarpeisiin – Pulpin Puuhapojat ja Arnie Huolto palkittiin Vuoden 4H-yrityksinä **12**
Nordealainen vapaaehtoinen Tanja Ukonsaari: ”Nuoret yrittäjät kaipaavat rohkaisua” **13**
Konkreettisia tekoja nuorten työllistymisen ja ilmaston hyväksi jo kuuden vuoden ajan **14**
Metsäsalapoliisit-metsäpäivässä lapset pääsevät kesken koulupäivän metsän siimekseen **14**
Metsäpäivä tarjoaa nuorille uusia näkökulmia metsään ja metsäalaan **15**
It’s about taimi –koulukiertue tavoitti nuoria Sodankylästä Helsinkiin – etäopetus ylittää välimatkat **15**
Monipuolisia päiviä kansainvälisten asioiden harjoittelijana **16**
4H-työpaja ja 4H-yrittäjät mukana Suomen Kädentaidot – messuilla **16**
Nuorten yrittäjien tukeminen on sijoitus tulevaisuuteen **17**
Monipuolisia päiviä kansainvälisten asioiden harjoittelijana **18**
Nuoret haluavat mennä metsään – 4H:n selvityksessä kuultiin nuoria, opettajia ja metsäalan toimijoita **18**
Hankkeen myötä nuoret perustivat 92 uutta 4H-yritystä Etelä-Savossa **19**
4H-säätiö tukee nuorisotyötä **20**
Eeno Pusa –stipendiaatti Rasmus Aholan puhe **21**
Tuloslaskelma ja toiminnan tuotot **22**
Suomen 4H-liiton taloudellinen vuosi 2024 **23**

Rajat ovat rakkautta

Lapsuus ja nuoruus ovat aikaa, jolloin ihminen oppii itsestään, muista ja maailmasta. Kasvu ei kuitenkaan tapahdu tyhjiössä – se tarvitsee ympärilleen turvalliset rajat, jotka tukevat, ohjaavat ja antavat tilaa kokeilla. Rajat eivät ole esteitä, vaan mahdollistajia. Ne ovat välittämistä, rakkautta ja huolenpitoa.

4H-toiminnassa nuorille annetaan vastuuta ja vapautta, mutta myös tukea ja suuntaa. Olipa kyse yrittäjyydestä, metsäprojekteista, harrastuskerhoista tai kesätöistä, kaikkea yhdistää ajatus siitä, että oppiminen tapahtuu tekemällä, mutta ei yksin. Nuori voi kokeilla ja kasvaa, mutta aina turvallisessa ympäristössä.

Yhteiskunnassa keskustellaan usein siitä, miten lapsia ja nuoria tulisi kasvattaa ja tukea. Meille 4H:ssa vastaus on selvä: tarjoamalla heille mahdollisuuksia oppia, onnistua ja erehtyä – mutta aina turvallisissa puitteissa. Me emme vain luota nuoriin, vaan myös tuemme heitä rakentamaan omaa tulevaisuuttaan vastuullisesti ja rohkeasti.

Tätä työtä tehdään joka päivä eri puolilla Suomea. 4H-yhdistysten toiminnanjohtajat, ohjaajat, vapaaehtoiset, luottamushenkilöt ja yhteistyökumppanit luovat ympäristön, jossa jokainen lapsi ja nuori voi tuntea kuuluvansa joukkoon. Se on tärkeämpää kuin koskaan, sillä maailman muuttuessa nopeasti turvallisuuden tunne ja yhteenkuuluvuus ovat arvoja, joista ei voida tinkiä.

Meillä kaikilla on vastuu huolehtia siitä, että nuorilla on turvallinen polku kasvaa kohti aikuisuutta. Kiitos jokaiselle, joka omalla panoksellaan tukee tätä arvokasta työtä. Se, mitä teemme tänään, kantaa pitkälle tulevaisuuteen.

Marko Kilpi

Puheenjohtaja

Suomen 4H-liiton hallitus

Vaikuttajanuoret ovat 16–28-vuotiaita nuoria, jotka kehittävät 4H-järjestöä valtakunnallisesti ja paikallisesti.

4H-vaikuttajanuorten vuosi huipentui Ruotsin-matkaan

Vuoteen 2024 on mahtunut paljon ponnisteluja sekä onnistumisia. Tavoitteena oli tehdä vaikuttajanuorten toimintaa enemmän näkyväksi muun muassa sosiaalisen median avulla etenkin TikTokissa ja Instagramissa sekä suunnitella opintomatka Ruotsiin.

Opintomatkan tavoitteena oli tutustua Ruotsin 4H:n toimintaan ja kertoa heille Suomen 4H:sta. Pääsimme vierailemaan Tukholman läänin 4H-pihoilla ja tapaamaan pihojen johtajia. Matka meni hyvin ja vierailemissamme paikoissa meidät otettiin lämmöllä ja ilolla vastaan. Pääsimme myös tutustumaan pihojen eläimiin ja niiden hoitoon.

Matkan järjestäminen oli mielestämme haastavaa, mutta palkitsevaa. Tapoamisten sopiminen ja aikatauluttaminen tuottivat välillä harmaita hiuksia, mutta kaikesta huolimatta tapasimme kaikki suunnittelemamme toimijat. Matkamme perusteella voimme todeta oppineemme paljon opintomatkan järjestämisestä ja siihen liittyvistä haasteista.

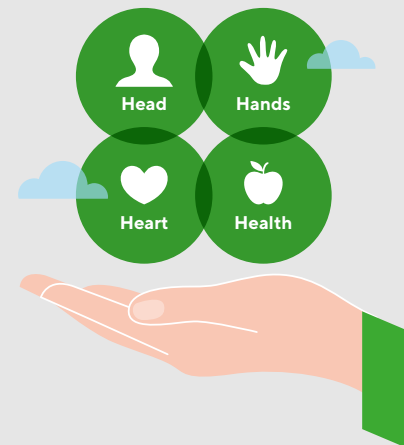
Vaikuttajanuoret ovat vuoden aikana päässeet vaikuttamaan monissa eri tilaisuuksissa: muun muassa Maaseutuparlamentissa, Suomen 4H-liiton hallituksen strategiapäivillä ja nuorten metsäneuvoston valmisteluryhmässä. Otimme myös kantaa 4H-järjestöön uuteen strategiaan.

Vaikuttajanuoriin vuonna 2024 kuuluivat lisäksi varapuheenjohtaja **Pinja Pennanen** Sallan 4H-yhdistyksestä, sihteeri **Iida Katajainen** Paimion-Sauvon 4H-yhdistyksestä, **Juho Snicker** Pielisen 4H-yhdistyksestä, **Viivi Kautto** Joroisten 4H-yhdistyksestä, **Jere Puolakka** Muhoksen 4H-yhdistyksestä, **Dalia Elwan** Toivakan-Joutsan 4H-yhdistyksestä sekä **Joona Leinonen** Ruoveden 4H-yhdistyksestä.

Kiitos koko porukalle!

Heidi Salonen, 4H-vaikuttajanuorten puheenjohtaja 2024

Liedon 4H-yhdistys

4H:ssa lapsi ja nuori löytää monipuolisen harrastuksen, kavereita, saa onnistumisen kokemuksia ja oppii tunnistamaan omat vahvuutensa.

Tehtävämme on lapsen ja nuoren onnellisen kasvun tukeminen niin, että jokainen voisi löytää paikkansa yhteiskunnasta ja olla sen aktiivinen ja vastuullinen jäsen.

Käytännön nuorisotyö tehdään paikallisissa 4H-yhdistyksissä, jotka ovat olemassa 4H:n jäseniä, perheitä ja paikallisia yhteisöjä varten.

4H-toimintaan osallistui vuonna 2024

182 000
lasta ja nuorta

Tilastojen kertomaa

Vuoden 2024 tilastot kertovat aktiivisesta ja monipuolisesta 4H-toiminnasta eri puolilla Suomea:

182
4H-yhdistystä

39 000
kerholaista

45 000
jäsentä

6 400
työllistettyä nuorta

4,21 milj. €
nuorille maksettuja palkkoja

2 770
4H-yrittäjää

4,45 milj. €
4H-yritysten liikevaihto

Varautuminen on välittämistä

Varautuminen ei ole vain valmistautumista uhkiin, vaan myös osoitus välittämisestä. Tämä ajatus korostui osallistuessani valtakunnalliselle maanpuolustuskurssille. Kurssilla osallistujat perehtyivät kattavasti kokonaisturvallisuuden eri aloihin luentojen, vierailujen ja harjoitustöiden kautta. Kokonaisturvallisuus on yhteistyömalli, jossa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan yhdessä viranomaisten, yritysten, järjestöjen ja kansalaisten kanssa.

Varautumisen periaatteet eivät koske vain suuria yhteiskunnallisia rakenteita. Ne ovat yhtä tärkeitä myös järjestötoiminnassa, kuten 4H:ssa, jossa tuemme lasten ja nuorten hyvinvointia muuttuvassa maailmassa. Kun maailmalla tapahtuu ikäviä asioita ja tulevaisuus näyttää epävarmalta, juuri silloin tarvitaan 4H:n kaltaisia järjestöjä luomaan lapsille ja nuorille tekemistä sekä antamaan tulevaisuususkoa.

Vaikka kyse ei aina ole valmistautumisesta pahimpiin mahdollisiin skenaarioihin, on tärkeää ennakoida toimintaympäristön muutoksia. Kuluneena vuonna uudistimme organisaatiotamme, ja kesäkuusta 2024 kaikki Suomen 4H-liiton paikallisyhdistyksille tarjoamat palvelut ovat olleet valtakunnallisia.

Myös monissa paikallisyhdistyksissämme on havahduttu siihen, että toimintaympäristössä tulee tapahtumaan suuria muutoksia. Esimerkiksi monissa kunnissa lasten syntyvyys on ollut laskussa, mikä on herättänyt alueellisia paikallisyhdistyksiä suunnittelemaan yhteistyötä ja uudelleenorganisointumista.

Lapset ja nuoret tarvitsevat 4H:ta ja tulevaisuususkoa nyt enemmän kuin kenties koskaan. Vaikeina hetkinä on hyvä muistaa entisen tasavallan presidentin **Mauno Koiviston** sanat: Ellemme varmuudella tiedä, kuinka tulee käymään, olettakaamme, että kaikki käy hyvin. Tämä optimistinen asenne on arvokas muistutus meille kaikille – erityisesti silloin, kun toimimme lasten ja nuorten tulevaisuuden tukena.

Tomi Alakoski
Toimitusjohtaja
Suomen 4H-liitto

Kolme askelta työelämään

1. 4H-kerhot
4H-kerhot ovat lasten toiminnan tärkein muoto. Kerhoissa lapset oppivat monipuolisesti kestävään elämäntapaan liittyviä arjen taitoja sekä yritteliään ihmisen perusvalmiuksia tekemällä oppien. Leirit, kilpailut ja koulu yhteistyö tuovat lisää mahdollisuuksia ryhmässä toimimiseen ja harrastamiseen. Ideoita kerhoihin ja yrittäjyyskasvatukseen tarjoaa Tekemällä Oppii Parhaiten (TOP) -verkkosivusto.

2. 4H-akatemia
4H-akatemia kokoaa yhteen 4H-harrastuksesta kertyvän osaamisen. Nuori oppii työelämätaitoja ja yrittäjämäisiä valmiuksia 4H:n koulutuksissa, ohjaus- ja työtehtävissä, 4H-yrittäjänä tai erilaisissa projekteissa. Myös kansainvälisyys, vapaaehtoisuus ja vaikuttaminen vahvistavat osaamista. Osaaminen tunnustetaan opintopisteinä, osaamismerkkeinä ja todistuksina.

3. 4H-työpaikka ja 4H-yritys
4H:n kautta jo yli 13-vuotias voi saada ensimmäisen työkokemuksen ja päästä kokeilemaan yrittäjyyttä ohjatusti. Nuori voi työllistyä yhdistykseen, yhdistyksen kautta tai työllistää itsensä perustamalla oman 4H-yrityksen.

Vuoden 4H-kerho löytyy Lauvuksesta

Vuoden 4H-kerho 2024 -kilpailun voiton vei Lauvuksen liikkuva kerho Kuhmon 4H-yhdistyksestä. Kilpailun kärkeä kolmikkoon sijoittuivat myös Huittisten 4H-yhdistyksen Safkasankarit yläkoulu ja Mikkelin 4H-yhdistyksen 4H-koirakerho.

Pitkistä etäisyyksistä ja tilan puutteesta huolimatta Lauvuksen liikkuva kerho on löytänyt keinon tarjota lapsille ja nuorille mukavaa yhdessäoloa ja monipuolista tekemistä. Kerhon tukikohtana on nuorisotyön auto, joka kuljettaa kerholaiset yhteisen tekemisen äärelle. Ohjelmaan kuuluu ulkoilua, retkiä, askartelua sekä keskusteluja mielen päällä olevista aiheista. Kerhoa käy seitsemän lasta ja nuorta, esikoululaisista yläkoululaisiin. Kerhossa isommat lapset huolehtivat pienemmistä.

Kilpailun finaaliin ylsi kymmenen eri puolilla Suomea toimivaa 4H-kerhoa, jotka edustivat monipuolista kerhotoimintaa. Voittajat valitsi tuomaristo, johon kuuluivat maa- ja metsätalousministeriön kansliapäällikkö ja 4H-säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja **Pekka Pesonen**, Suomen 4H-liiton hallituksen varapuheenjohtaja, kansanedustaja **Paula Werning**, POP Pankin toimitusjohtaja **Jaakko Pulli**, Suomen 4H-liiton toimitusjohtaja ja 4H-säätiön asiamies **Tomi Alakoski**, Suomen 4H-liiton erityisasiantuntija **Johanna Pölkki**, 4H-vaihtajanuori **Venla Murto**, sekä viime vuoden voittajakerhon ohjaaja **Susanna Leppähaara**.

Tuomariston mukaan Lauvuksen liikkuva kerho on esimerkillään osoittanut, että luovilla ratkaisuilla voidaan tarjota laadukasta harrastustoimintaa myös haastavissa olosuhteissa, edistäen lasten ja nuorten yhteisöllisyyttä sekä monipuolista tekemistä. Kilpailun palkinnot rahoitti 4H-säätiö POP Pankin tuella.

Safkasankarit Hyvää läheltä tutustutti lapset lähiruokaan

Safkasankarit-kerhoissa toteutettiin tänä vuonna Hyvää läheltä -teemakokonaisuutta, jossa tutustutaan suomalaiseen lähiruokaan ja kokkailaan TOP-tehtäväpankin reseptejä.

Yhteistyökumppanina teeman toteutuksessa oli toista kertaa Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, joka myönsi 100 euron avustuksen kerhoryhmille. Avustusta myönnettiin vuonna 2024 enintään kolmelle kerhoryhmälle 50 4H-yhdistyksessä.

Teemaa toteutettiin muun muassa Hämeenlinnan Seudun 4H-yhdistyksen 1.-2.-luokkalaisille suunnatussa Safkasankarit-kerhossa. Kauden ensimmäisillä kerhokerroilla valmistettiin lämpimiä voileipiä sekä täytettyjä kesäkurpitsoja. Jälkimmäinen oli monelle uusi tuttavuus ja jakoi kerholaisten mielipiteitä.

Kotimaisia raaka-aineita käytettiin myös kolmannella kerhokerralla valmistetussa mustikkakukossa, joka sai kesäkurpitsoja paremmat pisteet. Moni jonotti jo toista palaa, kun ensimmäiset olivat hädin tuskin saaneet lautaselle ensimmäistään.

”Ylihyvää!”, ”Ihan samanhyvää kuin mummon!” kuuluivat lasten kommentit.

Safkasankarit-kerhoissa lapset kokkaavat monipuolisesti yhdessä ja opettelevat tärkeitä arjen taitoja.

Ruokakouluissa kokataan, liikutaan ja vieraillaan maatiiloilla

Vuonna 2024 järjestettiin 43 suomenkielistä Ruoka-koulu-konseptin mukaista leiriä, joille osallistui yli 600 lasta. Ruokakoulu on 8-12-vuotiaille suunnattu lähiruokateemainen päiväleiri, jolla lapset oppivat ruuanvalmistukseen, ravitsemukseen sekä liikuntaan liittyviä tietoja ja taitoja. Leirin kohokohtia ovat vierailu maatilalle sekä leiriläisten läheisilleen valmistama päivällinen.

Ruokakoulun pituus on 4-5 päivää. Leiripäivät koostuvat lasten itse valmistamista aamupaloista, lounaista ja välipaloista sekä vähintään tunnin mittaisesta liikuntatuokiosta.

Jokainen Ruokakoulu näyttää erilaiselta, sillä lähiruoka-teeman mukaisesti leirit rakentuvat paikallisesti saatavilla olevien ja sesongin mukaisten raaka-aineiden ympärille. Leiriin kuuluvalla vierailulla lähitalolle lapset tutustuvat ruuan alkutuotantoon sekä kuulevat yrittäjältä maatilalan elämästä ja vuoden kierrosta.

”Joillekin leiriläisistä on saattanut olla ensimmäinen kerta, kun pääsee silittämään lehmää tai kokemaan maatilalla hajuja ja asioita. Viime kesänä osalle lapsista selvisi konkreettisesti, mistä suurin osa lähikaupamme kurkuista tulee, kun kävimme tilalla, jossa niitä kasvatetaan. Tämä lisäsi vihanneksen syöntiä kotona kuulemma kovasti”, kertoo Ampun 4H-yhdistyksen toiminnanohjaaja **Laura Helviö**.

Ruokakouluja järjestävät vuosittain suomen- ja ruotsinkieliset 4H-yhdistykset ympäri Suomea. Leiriläisten vierailuja lähitaloilla on tukenut vuosien ajan Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, joka oli Ruokakoulu-toiminnan yhteistyökumppani myös vuonna 2024.

Uudistettu 4H-kerhobrändi ilahduttaa

4H-kerho on todennäköisesti järjestöme tunnetuin tuote. 4H-kerhoilta on kuitenkin puuttunut yhteinen tunnistettava ilme, joka auttaisi järjestöämme erottamaan harrastuskentällä. Kerhobrändiä lähdettiin vuosien 2023 ja 2024 aikana raikastamaan ja yhtenäistämään päivittämällä 4H-kerhoon liittyviä esittelymateriaaleja, sanoituksia ja visuaalisia elementtejä.

Kumppaniksi brändityöhön valikoitui viestintätoimisto Noon Kollektiivi, jonka asiantuntijoiden kanssa työstettiin niin sanoitusta kuin visuaalista ilmettä. Uudistuksen yhteydessä päivitimme 4h.fi-verkkosivutekstejä, kuvasimme uuden kerhojen esittelyvideon ja valokuvia sekä päivitimme 4H-yhdistysten avuksi tarkoitettuja kerhojen viestintämateriaaleja intranetissä.

Tavoitteena oli visuaalisesti tunnistettava, iloinen ja houkutteleva 4H-kerhobrändi. Uusi kerhobrändi sisältää yleisestä 4H-brändistä tuttuja värejä sekä kulmikkaan muotoikielen 4H-kerhoikonien muodossa.

Sloganin ”4H-kerho on hauska harrastus 6-12-vuotiaille lapsille” yhteyteen on tuotu materiaaleissa kerholaisten aitoja kommentteja sekä kuvia, joista välittyy iloinen tekemisen meininki.

SivisAPI:n rajapinta tuo näkyvyyttä 4H-akatemiaan koulutuksiin

4H-akatemiaan koulutukset toteutuvat 4H-yhdistyksissä. Osa koulutuksista on opintopisteytetty yhdessä Opintokeskus Siviksen kanssa. SivisAPI:n avulla opintopisteytetyt 4H-koulutukset näkyvät nyt suoraan 4H-akatemiaan verkkosivuilla.

SivisAPI on Opintokeskus Siviksen sovellus, jonka avulla Sivisverkossa oleva tieto voi näkyä toisella alustalla. Lähdimme yhdessä Siviksen kanssa testaamaan, miten rajapinta toimii ja miten voisimme sitä hyödyntää. Samalla saimme vastattua toiveeseen nuorten koulutusten näkymisestä 4H-akatemiaan verkkosivuilla.

Yhteistyön tuloksena 4H-akatemiaan verkkosivuille on luotiin visuaalisesti houkutteleva koulutuskalenteri. Kalenteri kokoaa 4H-järjestön nuorille suunnatut opintopisteytetyt koulutukset, joita ovat esimerkiksi Osaava kerhonojajaaja -koulutus ja 4H-yrityskoulutus.

Kalenteri päivittyy automaattisesti Sivisverkon tietojen pohjalta, mikä säästää työaikaa ja lisää koulutusten näkyvyyttä. Tämä parantaa nuorten mahdollisuuksia löytää itselleen sopivia koulutuksia, ja edistää yhdistysten tavoitettavuutta.

4H-akatemiaan sivuilla uusi kalenteri toimii kiinnostavana koulutusten näyteikkunana ja on parantanut koulutusten näkyvyyttä. Samalla siitä on apua järjestön asiantuntijoille koulutusten esittelyssä. Rajapinnan käyttö tuo mahdollisuuden kehittää myöhemmin uusia toiminnallisuksia. Yhteistyön ja kehittyvien ratkaisujen avulla voimme edistää nuorten koulutuksen saavutettavuutta ja helpottaa järjestön arkea.

Oppituntien tarkoituksena on tukea nuorten työelämätaitojen kehittymistä käytännön tekemisen kautta.

4H-akatemiaan työelämäoppitunnit – työelämätaitoja nuorille toiminnallisesti

Vuonna 2024 valmistui 4H-yhdistysten käyttöön uusi koulutustarjotin: 4H-akatemiaan työelämäoppitunnit. Työelämäoppitunnit on palvelumuotoiltu yhdessä 4H-yhdistysten toimijoiden, sidosryhmien ja nuorten kanssa.

Oppituntien tarkoituksena on tukea nuorten työelämätaitojen kehittymistä käytännön tekemisen kautta. Kokonaisuus tarjoaa nuorille mahdollisuuden kokeilla ja kehittää keskeisiä työelämätaitoja eri menetelmin.

Oppitunnit ovat joustavasti toteutettavissa yksittäin tai yhdistelminä tarpeen mukaan, ja ne voidaan järjestää niin kouluissa kuin nuorten vapaa-ajalla. Perusopetuksessa työelämäoppitunnit tukevat erityisesti laaja-alaista työelämätaidot ja yrittäjyys -kokonaisuutta, mutta niissä käsitellään myös monien muiden oppiaineiden tavoitteita.

Kokonaisuudessa on kuusi toiminnallista oppituntia, jotka käsittelevät muun muassa vuorovaikutustaitoja, ansioluettelon laatimista, digitaalista työnhakua ja työelämän käytäntöjä. 4H-akatemiaan työelämäoppitunnit antavat nuorille rohkeutta

ottaa askeleita kohti työelämää. Tuntien tavoitteena on, että nuoret oppivat tekemällä, oivaltavat ja kehittävät taitojaan. Oppitunneilla tapahtuva ohjattu reflektointi on olennainen osa oppimista ja tukee nuorten kehittymistä itsenäisiksi ja yrittäjämäisiksi toimijoiksi.

Kouluttajille 4H-akatemiaan työelämäoppitunnit tarjoavat käytännön apuvälineet toiminnallisten oppituntien toteuttamiseen yläkouluikäisille nuorille. Ne sisältävät niin itsenäistä tekemistä kuin yhteistyöharjoituksia, ja kouluttajat voivat mukauttaa tehtäviä ryhmän tarpeiden mukaan. Kokonaisuuteen kuuluvassa kouluttajan boksissa on opas, menetelmäkortteja ja monistettavia tehtäväpohjia, jotka tukevat tunnin sujuvaa toteutusta. Boksi on suunniteltu niin, että sillä voi kouluttaa 20–25 hengen koululuokan.

Kotieläimiä, uusia ideoita ja yhteistyötä

Elokuussa 4H-vaikuttajanuorten ryhmä matkusti Tukholmaan tutustumaan Ruotsin 4H-toimintaan. Matka tarjosi monipuolisen näkymän naapurimaan 4H-maailmaan ja avasi uusia tapoja kehittää toimintaa myös Suomessa. Pääpaino oli kotieläinpihoihin ja leiritoimintaan tutustumisessa sekä yhteistyön vahvistamisessa.

Tukholman alueella 4H-kotieläinpihat toimivat lasten ja nuorten kohtaamispaikkoina, joissa leirien ja eläinten hoidon ympärille rakentuva toiminta oli ammattimaisesti organisoitua ja tarkkaan suunniteltua. Erityisesti mieleen jäivät vapaaehtoisuus toimintatapana sekä ”eläinajokortti”, jonka suorittamalla oppii vastuullista eläinten hoitoa.

Ruotsissa toiminnan rahoitus perustuu osittain julkisiin tukiin, kotieläinpihoilla tuloja saadaan myös leirimaksuista ja sponsoreilta. Nuoret ohjaajat olivat kotieläinpihoilla vapaaehtoisina, moni useiden vuosien ajan. Suomen painotus nuorten yrittäjyyden ja työllistymisen edistämiseen herätti kiinnostusta paikallisissa.

Sekä Suomessa että Ruotsissa korostuvat oppiminen, yhdessä tekeminen ja nuorten osallisuus. Näiden yhteisten asioiden varaan on mahdollista rakentaa ajatuksia tulevasta yhteistyöstä.

Opintomatka antoi monia ideoita, mutta myös laajemman ymmärryksen kansainvälisen 4H:n monimuotoisuudesta. Se muistutti, kuinka tärkeää on avartaa omaa näkökulmaa ja inspiroitua muista. 4H yhdistää nuoria yli rajojen – erilaisista toimintatavoista huolimatta 4H:n arvot sekä innostus lasten ja nuorten kanssa toimimiseen pysyvät samoina.

Reilu Teko –säkkikeräyskampanjassa ennätystulos

Suomen maaseudulla tehdään vuosittain valtava ympäristöteko, kun 4H-järjestöt ja Yara Suomi toteuttavat Reilu Teko –säkkikeräyskampanjan yhteistyössä kumppaneidensa kanssa. Keräyksessä saavutettiin tänä vuonna jälleen merkittäviä tuloksia, kun 851 000 kiloa maatalouden muovia kerättiin kierrätykseen. Keräys on konkreettinen esimerkki kiertotalouden edistämisestä sekä nuorten työllistämisestä maaseudulla.

Keräyksen pää tavoitteena on lannoite-, siemen- ja rehusäkkien vastuullinen kierrätys, jotta muovimateriaali saadaan uusiokäyttöön. Näin estetään muovin päätyminen luontoon tai jätteeksi sekä vähennetään uuden muovin tarvetta.

Keräys työllisti nuoria eri puolilla Suomea. Vuonna 2024 keräyspisteillä työskenteli 112 nuorta, jotka saivat arvokasta työkokemusta ja ansiotuloja. Myös keräystoiminnan kehittämistä jatkettiin. Säkkimateriaalien sisä- ja ulkosäkin erotteluun panostettiin kokeilupaikkakunnilla, jotta materiaalien hyödyntämistä voitiin tehostaa.

Reilu Teko on ollut käynnissä jo vuodesta 1975 lähtien, ja vuosien varrella on kerätty talteen kymmeniä miljoonia kiloja muovia. Tämä pitkäjänteinen työ on ollut merkittävä ympäristöteko Suomen mittakaavassa ja osoitus sitoutumisesta kestävään kehitykseen.

Reilu Teko -keräyksen suojelijana toimii maa- ja metsätalousministeriön kansliapäällikkö **Pekka Pesonen**. Säkkikeräyksen järjestävät Suomen 4H-liitto, Finlands svenska 4H, paikalliset 4H-yhdistykset ja Yara Suomi Oy. Keräyksessä ovat mukana myös Hankkija, Lantmännen Agro, A-Rehu, Peltosiemen, Tilasiemen sekä Maaseudun Tulevaisuus ja Landsbygdens Folk.

Nuorten yrittäjyys rakentaa kuntien elinvoimaista tulevaisuutta

4H:n ja LUT-yliopiston yhteisessä tutkimushankkeessa (2023–2025) on pureuduttu siihen, miten nuorten vapaaajalla toteuttama yrittäjyys vaikuttaa sekä nuorten yrittäjyys-potentiaalin kehittymiseen että kuntien elinvoiman vahvistamiseen.

Kuntien yksi keskeinen tehtävä on elinvoiman luominen ja kunnan asukkaiden hyvinvoinnin vahvistaminen. 4H:n ja LUT-yliopiston yhteishankkeessa kuntajohdolle teetetty kysely paljasti, että 4H-yrittäjyydellä on tässä työssä merkittävä rooli.

4H-yrityksiä toimi vuonna 2024 yli 2 700 ja yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli ennätykselliset 4,45 miljonia euroa. Kysymyksessä on siis vahvaa liiketoimintaa ja yhteiskunnallisesti vaikuttavaa toimintaa monella eri tasolla – 4H-yrittäjyys on myös merkittävä kuntien elinvoiman lähde.

4H-yrittäjät ovat pääsääntöisesti iältään 13–18 vuotta. Yrityksen voi perustaa yrittäjyyskurssin käytyään aina 29

ikävuoteen asti. Erityisesti yrittäjyyden alkuvaiheessa yrittäjän tukena ovat vapaaehtoiset, 4H:n kouluttamat yritysohjaajat sekä tietysti paikallinen 4H-yhdistys.

Yrittäjyyden lähtökohtana on nuoren oma aito kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan. Yritystoiminnallaan nuoret luovat kuntiin uusia palveluja, täydentävät kuntien palveluverkostoa ja innostavat omalla esimerkillään muita nuoria yrittäjyyteen,

4H-yrittäjyys on oppimis-ympäristö, jossa oivalletaan, innostutaan, kokeillaan ja opitaan tekemällä.

4H-yrittäjyys on oppimisympäristö, jossa oivalletaan, innostutaan, kokeillaan ja opitaan tekemällä. Onnistuminen ja joskus myös epäonnistuminen ovat osa 4H-yrittäjyyttä, ja juuri siksi se on vaikuttava oppimisen ympäristö. Asuinpaikkakunnasta riippumatta jokaisella nuorella tulee olla mahdollisuus harrastaa, kokeilla yrittäjyyttä turvallisessa ympäristössä ja rakentaa itselleen omannäköistä arvokasta tulevaisuutta.

Anu Raappana
tutkija, LUT-yliopisto

työhön ja toimeliaisuuteen. Yrittäjyys vahvistaa nuorten kokemusta kuulumisesta omaan yhteisöön, mutta antaa myös oivan tilaisuuden testata ja kehittää omia taitoja.

Ysit töihin -toiminta tavoitti yli 12 000 nuorta ympäri Suomea

4H ja K-ryhmä tarjoavat nuorille kesätyöllistymismahdollisuuksia Ysit töihin -toiminnassa jo 139 kunnan alueella. Tavoitteena on parantaa nuorten talous-, yrittäjyys- ja työelämätaitoja tarjoamalla nuorille valmennusta ja koulutusta. Lisäksi toiminnassa autetaan nuoria työllistymään vähintään kahden viikon ajaksi yhdeksännen luokan jälkeisenä kesänä.

Yhteensä yli 12 000 ysiluokkalaista oli mukana 4H:n nuorille suunnatussa toiminnassa lukuvuonna 2023–2024 ja heistä 63 % eli reilut 6 500 oli töissä kesällä 2024. Nämä nuoret tekivät töitä joko työsuhteessa tai 4H-yrittäjänä. 113 paikallista 4H-yhdistystä vastaa nuorten työllistämistä sekä töihin välittämistä.

Ysit töihin -toimintaan kuuluu 4H:n yhteistyössä oppilaitosten kanssa osana koulupäivää järjestämä Ajokortti työelämään -koulutus, johon ysiluokkalaiset osallistuvat ennen kesätyöhaun aloittamista. Vuonna 2024 koulutuksia pidettiin yli 250 oppilasryhmälle, joiden kautta tavoitettiin yli 9 500 yhdeksäsluokkalaista nuorta.

Koulutuksessa nuoret kuulevat työnhaun ja työelämän pelisäännöistä: muun muassa miten tehdään hyvä työhakemus, miten toimitaan työhaastattelutilanteissa, mitä työsopimukseen kirjataan ja mitkä ovat työntekijän oikeudet ja velvollisuudet.

Ajokortti työelämään -koulutuksiin kuuluu lisäksi työnantajan puheenvuoro, joita pitävät pääasiassa paikalliset K-kauppiat. Kauppiat saavat mahdollisuuden tutustua oman alueensa yhdeksäsluokkalaisiin ja voivat tavoittaa motivoituneita ja työelämään valmennettuja nuoria.

Nuoret 4H-yrittäjät piristävät tarjoiluillaan verenluovuttajien päivää

Veripalvelu ja 4H aloittivat pilottikokeilun vuonna 2023 verenluovuttajille pidettävistä kahvituksista, joissa tarjottua tuottaa paikallinen nuori 4H-yrittäjä. Kokeilua jatkettiin myös vuonna 2024 ja parin vuoden aikana on pidetty noin 50 luovuttajakahvitusta. Jokaisessa luovutuspaikassa on vierailut keskimäärin 100 verenluovuttajaa päivässä eli pilottikokeilulla on tavoitettu noin 5 000 ihmistä.

Kahvitusten tarkoituksena on tuottaa Veripalvelun asiakkaille eli verenluovuttajille luovutuskokemusta positiivisesti tukeva ympäristö ja tilaisuus.

Pilottikokeiluvuosina toiminnassa ovat olleet mukana Hämeenlinnan, Limingan, Oulun, Suomenselän, Siilinjärven, Kajaanin, Pielisen, Tervolan ja Vaasan 4H-yhdistykset.

Paikallisen yhdistyksen tehtävä on hankkia nuoret 4H-yrittäjät, perehdyttää heitä yhdessä Veripalvelun toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa taata tarjoilun järjestäminen, jos 4H-yrittäjä on jostain syystä estynyt tulemasta.

Ilman vapaaehtoisia verenluovuttajia potilaat eivät saisi tarvitsemiaan verivalmisteita. Veripalvelu haluaakin osoittaa verenluovuttajille arvostusta erinomaisella asiakaspalvelulla kaikissa tilanteissa.

”Yhteistyö 4H:n kanssa on sujunut loistavasti, olemme olleet oikein tyytyväisiä – 4H-yrittäjien toiminta on ollut sujuvaa ja luotettavaa”, kertoo Seinäjoen Veripalvelun aluepäällikkö **Anu Keisala**.

Myös palaute verenluovuttajilta eli asiakkailta on ollut positiivista. Erityisesti on kehuttu nuorten 4H-yrittäjien asiakaspalveluhenkisyttä, reippautta ja hyvän fiiliksen välittymistä. Yhteistyö jatkuu vuonna 2025.

Nuoret yrittäjät vastaavat arjen tarpeisiin – Pulpin Puuhapojat ja Arnie Huolto palkittiin Vuoden 4H-yrityksinä

Joutsenolaisveljekset **Elias** (22) ja **Eemeli Jokelainen** (20) nousivat tuomariston suosikeiksi vanhempien sarjassa (18–28-vuotiaat) yrityksellään Pulpin Puuhapojat. Yritys tarjoaa apua ikäihmisille kodin piha- ja kiinteistöissä, mahdollistaen itsenäisen asumisen ja hyvinvoinnin kotona. Nuoret yrittäjät ovat onnistuneet löytämään markkinaraon, jonka suuremmat yritykset ovat jättäneet hyödyntämättä.

”Isoille yrityksille nämä työt ovat usein liian pieniä, joten olemme ottaneet ne hoitaaksemme”, kertoo Elias Jokelainen. Pulpin Puuhapojat aikoo siirtyä osakeyhtiöksi vuonna 2025, mikä kertoo heidän pitkäjänteisestä sitoutumisestaan liiketoiminnan kehittämiseen.

Nuoret yrittäjät ovat onnistuneet löytämään toimivan markkinaraon yritykselleen.

Nuorempien sarjan (13–17-vuotiaat) voiton vei ylöjärveläinen **Arttu Niemi**, jonka yritys Arnie Huolto keskittyy käytettyjen polkupyörien kunnostukseen ja myyntiin. Niemi perusti yrityksensä jo 13-vuotiaana ja kasvatti sen toimintaa merkittävästi vuonna 2024. Hänen kunnostamiensa ja myymiensä pyörien määrä yli kolminkertaistui edellisvuoteen verrattuna.

”Pyörien kunnostuksella lisään niiden käyttöikää ja edistän ekologisuutta”, Niemi kertoo. Lisäksi hän on kehittänyt palveluaan tarjoamalla asiakkaille pyörien kotiinkuljetusta.

Nuorempien sarjan toiselle sijalle sijoittui **Vili Parkkonen** Vantaalta, joka leikkaa ja hiuksia Wilicuts-yrityksessään. Kolmannen sijan vei **Eemil Airo** Tampereelta Jäätelökioski Paiste-yrityksellään. Kunniamaininnan sai **Aino Ylä-Ajos**, jonka Niittypuoti Aino myy eläinten heinää ja herkuja.

Vanhempien sarjassa toiselle sijalle ylsi turkulainen **Elsa Viikari**, joka valmistaa leivonnaisia yrityksessään BakElsa. Kolmannelle sijalle sijoittui **Aamu Saraste** Rovaniemeltä Aamuparkki-yrityksellään, joka tarjoaa aamupäivähoitoa lapsille.

Nordealainen vapaaehtoinen Tanja Ukonsaari: ”Nuoret yrittäjät kaipaavat rohkaisua”

Jokaisella 4H-yrittäjällä on oma yritysohjaaja, jonka tehtävänä on tukea, motivoida ja kannustaa nuorta yrittäjyyden haasteissa ja onnistumisissa. 4H:n ja Nordean yhteistyö on osa Nordean yhteiskuntavastuuta nuorten yrittäjyydestä kehittämisestä. Jokaisella nordealaisella on mahdollisuus käyttää kaksi työpäivää vuodessa vapaaehtoistyöhön edistääkseen taloustaitoja ja yrittäjyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa. Yksi nordealaisista vapaaehtoisista oli **Tanja Ukonsaari**, joka tuki nuoria 4H-yritysohjaajana vuonna 2024.

Hänen mukaansa yritysohjaajana toimiminen on paitsi merkityksellistä vapaaehtoistyötä, myös tilaisuus jakaa omia oppeja ja kokea onnistumisen hetkiä yhdessä nuorten yrittäjien kanssa. Ukonsaari on huomannut, että yksi suurimmista tarpeista, joita aloitteleva 4H-yrittäjä kaipaa, on rohkaisu. Ukonsaari on yhdessä nuoren kanssa käsitellyt 4H-yrittäjän kohtaamia haasteita, kuten hinnoittelua.

Ukonsaaren mukaan 4H-yrittäjyyden aloittaminen voi olla hyödyllistä monille nuorille, joilla on jokin taito tai intohimo, jota voisi hyödyntää liiketoiminnassa.

”Jos nuorella on taito esimerkiksi tehdä käsitöitä, korjata moottoreita, leipoa tai on hyvä siivoamaan, teemmään pihatöitä tai toimimaan eläinten tai lasten kanssa, kannattaa pohtia, olisiko energiaa ja aikaa valjastaa se tulonlähteeksi,” hän rohkaisee.

Yrittäjyys voi tuoda mukanaan uusia kokemuksia, jotka ovat arvokkaita pitkälle tulevaisuuteen.

Konkreettisia tekoja nuorten työllistymisen ja ilmaston hyväksi jo kuuden vuoden ajan

Nuorisojärjestö 4H:n Taimiteko-toiminnassa työllistään suomalaisia nuoria sekä lisätään Suomen metsien hiilinieluja istuttamalla puuntaimia.

Nuoret istuttivat kesäkuussa 2024 yhteensä 104 000 puuntaimea, mikä vastaa noin 52 hehtaaria uutta metsää. Istutuskohteet sijaitsivat Kemijärvellä, Kärämäellä, Rautavaarassa, Soinissa, Sonkajärvellä, Viitasaarella ja Ähtäriissä.

Taimiteossa on istutettu kesän 2024 loppuun mennessä yhteensä noin 900 000 puuntaimea eli 450 hehtaarin kokoisen alueen verran. Istutustöissä on työllistynyt vuodesta 2019 lähtien noin 750 nuorta.

Istutuksista vastaavat paikalliset 4H-yhdistykset, jotka rekrytoivat istuttajiksi pääasiassa alle 18-vuotiaita nuoria. 4H-järjestö panostaa erityisesti peruskoulunsa päättävien yhdeksäsluokkalaisten tukemiseen ensimmäisen kesätyöpaikan löytämisessä.

Kasvat metsät toimivat hiilinieluina sekä lasten ja nuorten oppimisympäristöinä. Taimiteko-kohteilla nuoret saavat ensimmäisiä metsätyökokemuksia paitsi istuttamisen, myös taimien heinäämisen ja taimikoiden varhishoidon parissa.

Sadat yksityislahjoittajat sekä Taimiteko-kumppanit aina yrityksistä ammattiliittoihin ja järjestöihin ovat lahjoittaneet puuntaimia Taimitekoon kuluneen kuuden vuoden aikana.

Metsäsalapoliisit-metsäpäivässä lapset pääsevät kesken koulupäivän metsän siimekseen

Metsäsalapoliisit-metsäpäivä on 4H:n toimintamalli esikoululaisille ja alakoulun 1.–2.-luokkalaisten metsäkasvatukseen. Metsäsalapoliisit-metsäpäivän tavoitteena on vahvistaa pienten koululaisten metsäsuhdetta elämyksellisen metsäseikkailun kautta. Metsäsalapoliisit-metsäpäivä toimii lapsille maisemana Metsäsalapoliisit-teemakerhon sisällöistä. Tavoitteena on innostaa yhä useampi lapsi 4H-harrastuksen pariin.

Metsäpäivä on rakennettu tarinalliseksi ja koulujen opetusta tukevaksi. Päivät toteutetaan koulun lähimetsässä, missä seikkaillaan Metsähiiren tutkimusapulaisina. Päivä koostuu neljästä toiminnallisesta sisällöstä, joilla suoritetaan Metsähiiren antamia tutkimustehtäviä liittyen mm. metsän otuksiin sekä aistihavaintoihin.

Ohjaaja kiertää oppilaiden kanssa koulun lähimetsään suunnitellun lyhyen reitin, jonka varrelle rastit sijoittuvat. Rastien välissä pidetään pieni välipalatauko. Toiminta kytkeytyy mainiosti osaksi koulupäivää. Opettajat arvioivat, että sisällöt tukevat erittäin hyvin koulussa tapahtuvaa opetusta. Opettajilta saatu palaute kannustaa toiminnan vahvistamiseen:

”Todella positiivista koulun ja 4H:n välistä yhteistyötä, joka luo innostavan ilmapiirin oppimiselle.”

Vuoden 2024 aikana metsäpäiviä järjestettiin yhteensä 86 kappaletta 49 eri paikkakunnalla. Metsähiiren apulaisina näissä toimi yhteensä 1 968 lasta. Toimintaa tukivat vuoden aikana Einari Vidgrénin Säätiö sekä Suomen Metsäsäätiö.

Metsäpäivään kuuluu neljä toiminnallista rastia: puun istutus ja kasvu sekä hiilenkierto ja puukuidun elinkaari.

Metsäpäivä tarjoaa uusia näkökulmia

4H järjestää vuosittain 500 metsäpäivää ylä- ja alakoululaisille. Yläkoululaisten metsäpäivämallin tavoitteena on parantaa nuorten metsäosaamista ja vahvistaa metsäsuhdetta.

Metsä Group tukee yläkoululaisten metsäpäivien toteuttamista. Päivän käytännön järjestelyistä vastaa paikallinen 4H-yhdistys yhdessä koulun, Metsä Groupin sekä muiden paikallisen metsä- ja luontoalan toimijoiden kanssa.

Sastamalan 4H-yhdistys järjesti yhden kevään 2024 suurimmista yläkoululaisten metsäpäivistä toukokuun lopulla. Päivä mahdollisti oppimisen aidossa ympäristössä lähes 180 kahdeksäluokkalaistelle Sylvään koulusta.

Koulun opettaja **Marja Aarniveräjä** nostaa esille, että metsä on aiheena kahdeksannen luokan biologian tunneilla. ”Täällä tulee hyvää kertausta, pääsee käytännössä näkemään ja huomaa enemmän metsän arvoa”.

Yläkoululaisten metsäpäivämalliin kuuluu neljä toiminnallista rastia: puun istutus, puun kasvuun tutustuminen mitaamalla, puun hiilen kiertoon tutustuminen sekä puukuidun elinkaaren tarkastelu.

Kahdeksäluokkalaudesta Jessestä päivän paras rasti oli istutusrasti, jolla jokainen nuori pääsi istuttamaan kuusen- tai taimen uudistusalalle. Hän kertoo oppineensa päivän aikana uutta hiilenkierron ja kerranneensa paljon tuttuja asioita.

”Metsä on mulle hyvin läheinen, semmoinen mikä rauhoittaa ja rentouttaa. Minulla on yhteishaudaus ensi vuonna, niin voi jopa olla, että haen jonkin metsäalalle”, Jesse kertoo.

4H ja Metsä Groupin metsäpäiviä on järjestetty vuodesta 2021. Vuosittain metsäpäiviin osallistuu yli 2000 nuorta.

It's about taimi -koulukiertue tavoitti nuoria Sodankylästä Helsinkiin

It's about taimi -koulukiertue tavoitti syksyllä 2024 ennätyselliset 2 047 yläkoululaista 37 paikkakunnalla, Sodankylästä Helsinkiin. Etäoppituntien avulla tuotiin esille metsien merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä sekä kestävän kehityksen teemat nuorten arkeen.

Oppituntien tavoitteena oli lievittää nuorten ilmastotoimittamista tarjoamalla monipuolista tietoa metsien monipuolisesta roolista. Nuoria innostettiin tekemään kestäviä valintoja omassa arjessaan.

Koulutetut lähetti lähti ohjaisivat oppilaita kohti peruskoulun opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita. Etäoppitunnit mahdollistivat osallistumisen eri puolilta Suomea, ja ne suunniteltiin vuorovaikutteiksi, sisältäen esimerkiksi Kahoot-visailuja ja metsämeemien luomista.

Kiertueen aikana toteutetun kyselyn mukaan 61 % oppilaista kertoi oppineensa uutta metsien kyvystä toimia hiilinieluina, 50 % sai uutta tietoa puupohjaisista tuotteista ja 41 % oppi uusia tapoja vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillitsemiseen. Eräs oppilas kuvasi oppituntia seuraavasti: ”Varmasti yhtiä parhaimpia, ellei jopa paras bilan tunti.”

It's about taimi on osa 4H-järjestön pitkäjänteistä nuorisotyötä metsäkasvatuksen parissa. Vuodesta 2021 alkaen koulukiertueelle on osallistunut yhteensä lähes 7 000 nuorta. Metsäaiheet ovat keskeinen osa 4H-järjestön toimintaa. Lapsia ja nuoria tavoitetaan muun muassa metsäpäivissä ja metsäaiheisissa 4H-kerhoissa.

Koulukiertueen toteutuksesta vastaa Suomen 4H-liitto, rahoittajana toimii Metsämiesten Säätiö, ja yhteistyökumppanina PEFC Suomi.

Monipuolisia päiviä kansainvälisten asioiden harjoittelijana

”Sain toukokuussa aloittaa 4H-liiton kansainvälisten asioiden harjoittelijana, ja tuntuu, että kesä onkin sen jälkeen vain vilahtanut silmien edessä.

Pääsinikin heti ensimmäisestä päivästä lähtien asian ytimeen, kun harjoitteluni alkoi työmatkalla Viroon. Virossa järjestettiin valmisteleva tapaaminen Rural Youth European Rally-tapahtumaa varten, johon myös osallistuin heinäkuun lopussa Suomen tiiminjohtajana.

Kansainvälisyys ja kaikki siihen liittyvä on kiinnostanut minua aina, ja 4H-järjestö sekä 4H:n kansainvälinen toiminta oli minulle ennestään tuttua. Olen muun muassa itse ollut 4H-vaihdossa kaksi kertaa.

Sain organisoida ulkomailta saapuvien vaihtareiden aikatauluja ja matkoja vaihtoperheiden välillä sekä suunnitella ja valmistella heille Helsingissä järjestettäviä orientaatiopäiviä. Pitkin kesää olla tukena sekä ulkomailta tulleeille että Suomesta lähteneille vaihtareille.

Elokuussa pääsin vielä kolmannelle työmatkalle, kun olin apulaismatkanjohtajana vaikuttajanuorten opintomatalla Tukholmassa. Saimme tutustua Ruotsin 4H-toimintaan, ja pääsin hyödyntämään ruotsin kielen taitojani. Matka läntiseen naapurimaahan sujui mainiosti ja se toimi päätöksenä kesän harjoittelulleni.

Oli hauskaa, että pääsin hyödyntämään työssä kielitaitojani ja aikaisempaa kansainvälistä kokemustani. Koen, että sain kesän aikana lisää varmuutta ja luottoa itseeni, kun sain huomata, että pystyn ottamaan vastuuta ja osaan luovia ja ratkaista myös ongelmatilanteita.”

Iris Koskela

4H-työpaja ja 4H-yrittäjät mukana Suomen Kädentaidot -messuilla

Suomen Kädentaidot -messut kokosi kädentaidoista innostuneet Tampereelle marraskuussa 2024. Messujen teema ”Ole rohkeasti sinä” näkyi innostavasti ja värikkäästi ja piti sisällään esimerkiksi uuden oppimisen ja menestymisen käsityöyrittäjänä. Tampereen Messujen organisoima tapahtuma keräsi kolmen päivän aikana huikeat 45 000 messukävijää.

Suomen 4H-liitto ja Tampereen 4H-yhdistys järjestivät yhdessä nuorten ohjaajien kanssa messukävijöille 4H-työpajan. Työpajan tekemisessä yhdistyi tekemällä oppiminen ja Suomen luonnon mahdollistamat raaka-aineet. Nuorimmat messuvieraat pääsivät tekemään 4H-työpajassa keppikaverin eri puolajien kepeistä ja vähän varttuneemmat kädentaitajat pajukuusen kiiltopajusta punoen.

Työpajassa vieraili yhteensä 900 messuilijaa, ja 4H-yrittäjien PopUp-osasto houkutti ostajia.

Aihe kiinnosti ja kolmen messupäivän aikana yhteensä 900 kävijää osallistui tekemiseen 4H-työpajassa. Nuoret saivat hyvää kokemusta työpajan ohjaustehtävässä.

4H-työpajan ohessa sijaitsi 4H-yrittäjien PopUp-osasto, joka esitteli Tampereen kaupunkiseudun käsityöalan 4H-yrittäjiä. Kuusi 4H-yrittäjää olivat myymässä itse valmistamia tuotteita ja esittelemässä omia käsityöalan yrityksiään. Myynnissä 4H-yrittäjillä oli mm. keramiikkatuotteita, vaatteita ja asusteita, kynttilöitä ja koruja sekä puutuotteita ja perhoja. Kaikki nuoret yrittäjät saivat hyvää kokemusta myynnistä, hinnoittelusta ja asiakaspalvelusta.

Nuorten yrittäjien tukeminen on sijoitus tulevaisuuteen

4H:n SuomiAreena-lavatilaisuuden tähti oli 16-vuotias 4H-yrittäjä **Amelie Dosseh**, joka kertoi yrittäjyyskokemuksistaan samaistuttavasti. Paneelikeskustelussa pureuduttiin siihen, mitä vaikutuksia yrittäjyydellä on paitsi nuorelle itselleen myös kuntien elinvoimalle.

Porissa julkaistiin myös ainutlaatuisia tutkimustuloksia LUT-yliopistolta ja 4H:ltä nuorten vapaa-ajalla tapahtuvasta 4H-yrittäjyydestä.

4H:n paneelikeskustelun ”Nuorten vapaa-ajan yrittäjyys: huvista bisnekseen” juonsi Yleltä tuttu toimittaja **Rosa Kettumäki** ja ajankohtaisesta teemasta olivat keskustelemassa Dosseh’n lisäksi, Porin kaupunginjohtaja **Lauri Inna**, LUT-yliopiston tutkija **Anu Raappana** ja Suomen 4H-liiton toimitusjohtaja **Tomi Alakoski**.

”Halusin olla oma pomoni ja tehdä duuneja omien aikataulujen mukaisesti. Yrittäminen on ihanaa! Oon oppinut eniten asioita itsestäni, oon verkostoitunut, tavannut uusia ihmisiä ja saanut myös ystäviä”, 4H-yrittäjä Amelie kertoi.

”4H-yrittäjyys on nuorelle oppimisympäristö, jossa oivalletaan, innostutaan, kokeillaan ja opitaan tekemällä. Onnistuminen ja joskus myös epäonnistuminen ovat osa 4H-yrittäjyyttä, ja juuri siksi se on niin vaikuttava oppimisen ympäristö”, Raappana avasi havaintojaan 4H-yrittäjyydestä.

Porin kaupunginjohtajaa Amelien tarina innoitti. ”Tarvitsemme Amelien kaltaisia arjen tarinoita, jotka kertovat nuoren omasta motivaatiosta. Nuorten yrittäjyydellä on aito merkitys kuntien elinvoimalle”, Inna totesi.

4H-yrityskoordinaattorit tukevat nuoria yrittäjyyden polulla

4H-yrityskoordinaattorit toimivat tärkeässä roolissa nuorten yrittäjyyden edistämisessä eri puolilla Suomea. Heidän tehtävänä on koordinoita ja kehittää 4H-yrittäjyyttä sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

4H-yrittäjyyden kasvavan suosion myötä on ollut mahdollisuus palkata 4H-yhdistyksiin yrityskoordinaattoreita. Erilaiset hankkeet, kuten Ysin polku yrittäjyyteen, ovat mahdollistaneet yrityskoordinaattoritoiminnan kehittämistä. Yrityskoordinaattorit voivat olla sekä nuoren tukena että kehittämässä toimintaa laajemmin. Lisäksi koordinaattorit tukevat 4H-yhdistysten välistä yhteistyötä ja vertaistukea, mikä auttaa levittämään hyviä käytäntöjä ja kehittämään toimintaa.

Ysin polku yrittäjyyteen -hanke on lisäksi mahdollistanut 4H-yrittäjyyden tunnetuksi tekemisen nuorten keskuudessa yritysaiheisten TikTok-videoiden avulla.

Yrityskoordinaattorit koordinoivat ja järjestävät osaltaan valtakunnallisia ja maakunnallisia 4H-yrityskoulutuksia. Koulutukset tarjoavat nuorille arvokkaita taitoja yrityksen perustamiseen ja kehittämiseen, ja niitä toteutetaan sekä etänä että lähitapaamisina.

Oppilaitosyhteistyö on tärkeä osa yrityskoordinaattorien tehtävää, ja yrittäjyysmaiset tilaisuudet kouluissa innostavat nuoria kokeilemaan yrittäjyyttä jo varhaisessa vaiheessa. Yrityskoordinaattorit luovat mahdollisuuksia yhteistyöhön esimerkiksi pop up -toiminnan ja alihankinnan kautta, mikä auttaa nuoria saamaan arvokasta käytännön kokemusta ja liiketoimintayhteyksiä. Tässä esimerkkinä Pro Yritys -hanke, joka toimii Itä-Suomessa.

Nuoret haluavat mennä metsään – 4H:n selvityksessä kuultiin nuoria, opettajia ja metsäalan toimijoita

4H selvitti syksyllä 2024 osana Metsissä on mahdollisuus -hanketta, miten nuorten kiinnostusta metsää ja metsäalaa kohtaan voitaisiin vahvistaa kouluajalla tapahtuvassa toiminnassa. Kyse-lyyn vastasi 882 henkilöä, joista 780 oli nuoria.

Kyselyn tuloksista selvisi, että nuorista 56,7 % haluaa enemmän oppitunteja metsässä. Metsässä oppiminen, retket ja konkreettinen tekeminen ovat nuorten ykköstoiveita.

”Olisi kiinnostavaa tietää enemmän metsien vaikutuksesta ilmastoon. Voittaisiin tutustua myös siihen, millaisia töitä metsässä voi tehdä”, nuoret vastaavat 4H:n kyselyssä.

Opettajat toivovat puolueetonta tietoa metsistä, luonnon monimuotoisuudesta ja ilmastonmuutoksesta sekä yhteistyötä metsätoimijoiden kanssa. Opettajat korostivat toiminnallisuuden ja aidoissa ympäristöissä oppimisen merkitystä.

Metsätoimijat pitivät kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta parhaana tapana kohdata nuoria. Resurssien tehokas käyttö ja

yhteistyön vahvistaminen nousivat keskeisiksi tarpeiksi. Metsätoimijat toivovat metsäkasvatukseen liittyvältä yhteistyöltä pitkäjänteisyyttä ja säännöllisyyttä sekä nuorten metsäsuhteen kehittymiseen liittyen laadullisia ja määrällisiä mittareita.

Selvityksen perusteella metsäkasvatuksessa kannattaa keskittyä erityisesti yläkoululaisiin, sillä he ovat siirtymävaiheessa, jossa uravalinnat ja jatko-opinnot ovat ajankohtaisia. Metsätoimijoiden tarjoama tieto työelämä- ja koulutusmahdollisuuksista vastaa suoraan heidän tarpeisiinsa.

4H:n tavoitteena onkin kehittää yhteistä nuorten metsäkasvatusta niin, että yläkoululaisille voidaan tarjota innostavat ja toiminnalliset metsäpäivät, joihin pääsee mukaan mahdollisimman moni nuori.

Metsissä on mahdollisuus -hankkeen rahoitti Metsämies-ten Säätiö.

4H:n toteuttamasta selvityksestä kävi ilmi, että yläkoululaiset ovat paras kohderyhmä konkreettiselle metsäkasvatukselle.

Hankkeen myötä nuoret perustivat 92 uutta 4H-yritystä Etelä-Savossa

Yrittäjyyttä kausityöstä on kaksivuotinen Etelä-Savon alueella toiminut hanke, joka päättyi vuoden 2024 lopussa. Etelä-Savon alueella on ollut haasteena muun muassa se, että alueen yrittäjillä olisi tarvetta työvoimalle, mutta ei kuitenkaan niin säännöllisesti, että olisi kannattavaa palkata esimerkiksi kesätyöntekijä.

Hankkeen tavoitteena oli luoda toimintamalli, jossa 4H-yrittäjät tarjoavat palveluitaan alihankintana, jolloin paikalliset yritykset saavat kaipaamaansa työvoimaa ja paikalliset nuoret löytävät työmahdollisuuksia.

Hanketta luotsasivat vuonna 2024 projektipäällikkö **Ansu Malinen** ja projektikoordinaattori **Maija Tuunanen**. Mukana oli useita Etelä-Savon alueen 4H-yhdistyksiä. Hankkeessa luotiin yritysohjausverkosto, jossa kokeneet yrittäjät tukevat 4H-yrittäjiä. Nuoret kuuluivat 4H-yrittäjyydestä erilaisissa tapahtumissa ja kouluvierailujen merkeissä. Hankkeen aikana oman 4H-yrityksen perusti 92 nuorta.

Hankkeessa kehitettiin toimintamalli, joka sisältää kartoituksen, perehdytyksen ja toiminnanohjauksen. Tuotettu materiaali tukee niin 4H-yrittäjiä kuin heidän ohjaajiaan. Nuoret ovat saaneet toimeksiantoja mm. pihanhoidosta, maatilatöistä ja eläinhoidosta.

Hankkeessa mukana olleille 4H-yhdistyksille kehitettiin niin kutsuttuja ”lippulaivat tuotteita”, kuten lasten ohjelmapalveluja, mökkipalveluja ja joulukuusten myyntiä, joiden avulla testattiin alihankintaprosessin sujuvuutta. Erityisesti luonnonvara- ja matkailualan yritykset ovat hyödyntäneet 4H-yrittäjien palveluita.

Vuoden 4H-kerhoa, Lauvuksen liikkuvaa kerhoa, edustivat toiminnanohjaaja Johanna Huotari ja kerholaiset Emmi ja Iina Pikkarainen.

Hallintoneuvosto 2024–2026

Puheenjohtaja:

kansliapäällikkö Pekka Pesonen

Varapuheenjohtaja:

diplomi-insinööri Leila Kaleva

Muut jäsenet:

viestintäjohtaja Jaana Huttunen

johtava neuvonantaja Terhi Koipijärvi

kaupallinen johtaja Roland Westerberg

maakuntajohtaja Anna-Mari Ahonen

johtaja Merja Leino

professori Päivi Palojoki

tekninen johtaja Jorma Vaara

tuotekehitysjohtaja Heli Anttila

varatoimitusjohtaja Timo Reina

viestintäpäällikkö Krista Kimmo

aluejohtaja Anna Eklund

toimitusjohtaja Mari Kokko

Hallitus 2024–2026

Puheenjohtaja:

hallituksen puheenjohtaja Ilkka Mäkelä

Varapuheenjohtaja:

yhteiskuntatieteiden maisteri Markku Haapasalmi

Muut jäsenet:

johtaja Ritva-Liisa Nisula

kansanedustaja Paula Werning

toimitusjohtaja, säätiön asiamies Tomi Alakoski

4H-säätiö tukee nuorisotyötä

4H-säätiön tarkoituksena on suomalaisen 4H-toiminnan tukeminen, kehittäminen ja edistäminen. Säätiö avustaa, edistää ja myöntää stipendejä ansioituneille nuorille, vapaaehtoisille ja toimihenkilöille. Se myöntää apurahoja 4H-nuorisotyön edistämiseen. Säätiön toiminta perustuu elinkeinoelämän ja sidosryhmien tukeen sekä oman sijoitustoiminnan tuottoihin.

4H-yhdistykset lähettivät lähes 100 stipendihakemusta. Vuonna 2024 säätiö jakoi 14 valtakunnallista sekä 37 alueellista ja maakunnallista 4H-stipendiä.

Valtakunnallinen stipendienjakotilaisuus pidettiin 1.4.2025 Valtioneuvoston juhlahuoneistossa. Stipendit jakoi maa- ja metsätalousministeri **Sari Essayah** yhdessä 4H-säätiön hallituksen puheenjohtajan **Ilkka Mäkelän**, hallintoneuvoston puheenjohtajan **Pekka Pesosen**, 4H-liiton hallituksen puheenjohtajan, kansanedustaja **Marko Kilven**, Metsämies-ten Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja **Juha Mäkisen**, POP Pankin toimitusjohtajan **Jaakko Pullin** ja toimitusjohtaja **Tomi Alakosken** kanssa. Lisäksi palkittiin 4H:n pitkäaikaisia kumppaneita 4H Tulevaisuuden teko -tunnustuksella.

Valtakunnallisen Eeno Pusan stipendin saanut Rasmus Ahola piti kiitospuheen Valtioneuvoston juhlahuoneiston stipendienjakotilaisuudessa 1.4.2025.

Eeno Pusa –stipendiaatti Rasmus Aholan puhe

Arvoisa ministeri, 4H-säätiön edustajat, stipendiaatit ja kutsuvieraat.

Haluan esittää lämpimät kiitokset 4H-säätiölle meidän stipendiaattien puolesta tästä arvokkaasta tilaisuudesta ja myönnetyistä stipendeistä. Kiitos myös kaikille 4H-yhdistysten toimihenkilöille, jotka ovat tukeneet ja kannustaneet meitä matkan varrella. Ilman heidän panostaan moni meistä ei olisi tässä tänään.

Oma polkuni 4H:ssa alkoi kerhoista, jotka opettivat, kuinka tärkeitä ovat yhdessä tekeminen, oppiminen ja uskaltaminen. Ensimmäiset askeleet työelämässäni otin 4H:n tarjoamien kesätöiden ja kerhonohjaustehtävien kautta. Myöhemmin yrittäjyys vei minut mukanaan: perustin oman yrityksen 14-vuotiaana.

4H-yrittäjyys ei ole vain mahdollistanut minulle itsenäisyyttä ja työkokemusta, vaan se on avannut ovia luottamustehtäviin ja vaikuttamiseen. Yrittäjänä olen saanut kokea sen, kuinka oma intohimo voi kasvaa työksi, joka tuo iloa myös muille. Escape Luumäki –yritykseni on paitsi tarjonnut ainutlaatuisia elämyksiä asiakkaille, myös myöhemmin työpaikkoja itselleni. Haluan kiittää yritys-kumppaniani **Jannika Toikkaa**, jonka kanssa olemme yhdessä rakentaneet tämän menestystarinan.

Olen saanut kunnian toimia myös yritysvalmentajana ja esimerkkinä, auttaen nuoria löytämään oman polkunsa yrittäjinä. On ollut innostavaa nähdä heidän ensimmäiset onnistumisensa ja kasvaa heidän mukanaan. Näiden kokemusten kautta olen nähnyt, miten valtava potentiaali nuorissa piilee, kun heille annetaan mahdollisuus kokeilla ja kehittää taitojaan.

Kaikki tämä kertoo siitä, miten tärkeää 4H:n toiminta on: se ei ole vain harrastus, vaan se antaa nuorille työkaluja, kokemuksia ja rohkeutta tulevaisuutta varten. Tämän päivän epävarmassa maailmassa 4H:n arvot – harkinta, harjaannus, hyvyys ja hyvinvointi – ovat tärkeitä ohjenuoria meille kaikille.

Haluan kiittää 4H-järjestöä siitä, että se on mahdollistanut nämä kokemukset minulle ja lukemattomille muille nuorille. Tulevaisuus on täynnä mahdollisuuksia, kun uskallamme unelmoida ja tarttua tilaisuuksiin. 4H on osoittanut, miten pienistäkin askelista voi syntyä suuria tarinoita. Rakennetaan yhdessä maailmaa, jossa jokaisella nuorella on mahdollisuus löytää omat vahvuutensa ja kulkea rohkeasti kohti tavoitteitaan.

Rasmus Ahola

Vuoden 2024 Eeno Pusa –stipendiaatti

Tuloslaskelma ja toiminnan tuotot

	Tuloslaskelma 2024		Tuloslaskelma 2023	
VARSINAINEN TOIMINTA	EUR		EUR	
Nuorisotyö 4%				
Tuotot ja avustukset		181 991		197 046
Henkilöstökulut	1 280 271		1 320 700	
Muut kulut	835 324	-2 115 595	850 035	-2 170 735
<i>Kulujäämä</i>		-1 933 603		-1 973 689
Hankkeet 18%				
Hankeavustukset		846 726		817 580
Henkilöstökulut	300 608		292 206	
Muut hankekulut	537 993	-838 600	542 261	-834 467
<i>Kulu-/tuottojäämä</i>		8 126		-16 888
Taloushallinnon palvelut 11%				
Taloushallinnon palveluiden tuotot		493 437		503 870
Henkilöstökulut	388 841		409 842	
Muut kulut	151 314	-540 156	134 562	-544 404
<i>Kulujäämä</i>		-46 718		-40 535
Välitystoiminta 1%				
Tuotot		40 040		51 950
Henkilöstökulut	0		0	
Kulut	39 480	-39 480	33 064	-33 064
<i>Tuottojäämä</i>		559		18 887
Varsinaisen toiminnan kulujäämä		-1 971 637		-2 012 225
VARAINHANKINTA 26%				
Tuotot		1 209 160		1 288 614
Henkilöstökulut	46 310		38 970	
Kulut	954 759	-1 001 070	981 386	-1 020 356
<i>Tuottojäämä</i>		208 090		268 258
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA 4%				
Tuotot		172 337		131 581
Kulut		-23 673		-80 418
<i>Tuottojäämä</i>		148 665		51 163
ELINKEINOTOIMINTA 0%				
Tuotot		616		638
Henkilöstökulut	0		0	
Kulut	123	-123	128	-128
<i>Tuottojäämä</i>		492		510
YLEISAVUSTUKSET				
Valtionavustus 4H-toimintaan 37%	3 700 500		3 887 500	
./. Valtionavustus 4H-yhdistyksille	-1 982 502	1 717 998	-2 058 994	1 828 506
TILIKAUDEN TULOS		103 608		136 213
Tilikauden ylijäämä		103 608		136 213
TASEEN LOPPUSUMMA EUR		4 992 631		5 099 647

Suomen 4H-liiton taloudellinen vuosi 2024

Vuonna 2024 Suomen 4H-liiton kokonaistulorahoitus oli 6,8 milj. euroa. Maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa 4H-toimintaa 3,7 milj. euron yleisavustuksella. Järjestön valtionavustus jaettiin Suomen 4H-liitosta suoraan 4H-yhdistyksille sovittujen toiminnallisten tulosten perusteella. Ministeriön myöntämä perusrahoitus mahdollistaa osaltaan 4H-toiminnan kunnissa. Järjestön valtionavustus yhdessä laajan omatoimisen varainhankinnan ja palveluiden tuottamisen kanssa tuo kuntiin merkittäviä verotuloja.

Vuonna 2024 4H-liitolla oli useita strategiaa tukevia hankkeita, joista hankerahoitusta saatiin 846 tuhatta euroa. Hankerahoituksen avulla järjestettiin ja kehitettiin toimintaa sekä käynnistettiin uusia toimintamuotoja.

Varainhankinnassa vuonna 2024 liitto hoiti keskitetysti jäsenmaksujen hallinnon. Lisäksi merkittävä varainhankinnan tulo saatiin Taimiteko-toiminnasta. Varainhankinnan tuotot olivat 1,21 milj. euroa, joista jäsenmaksutuottoa oli 653 tuhatta euroa, Taimiteko-tuottoa oli 293 tuhatta euroa ja loput 263 tuhatta euroa Reilu Teko -lannoitesäkkikeräyksen sekä Marjasatoseurannan tuottoa.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnassa Suomen 4H-liiton sijoitussalkun kirjanpidoellinen tuotto oli 76 tuhatta euroa. Suomen 4H-liitolle maksettiin osinkoja yhteensä 70 tuhatta euroa. Suomen 4H-liiton talouden tasapainon ylläpitäminen vaatii vuosittain mittavaa hanketoimintaa sekä lisääntyvää omatoimista varainhankintaa ja sen kehittämistä.

Suomen 4H-liiton tulorahoitus 2024

Valtuuskunta 2022–2025

Puheenjohtaja:
agrologi Lasse Hautala, Kauhajoki

Varapuheenjohtaja:
kansanedustaja Niina Malm, Imatra

Muut jäsenet:
kansanedustaja Johanna Ojala-Niemelä, Rovaniemi
Euroopan parlamentin jäsen Katri Kulmuni, Tornio
eläkeläinen Raimo Piirainen, Kajaani
Euroopan parlamentin jäsen Merja Kyllönen, Suomussalmi
kansanedustaja Mikko Savola, Ähtäri
kansanedustaja Riitta Mäkinen, Jyväskylä
kansanedustaja Sari Essayah, Lapinlahti (erosi ministerin tehtävän vuoksi 2023)
kansanedustaja Antti Häkkinen, Mäntyharju (erosi ministerin tehtävän vuoksi 2023)
agrologi Arto Pirttilahti, Mänttä-Vilppula
kansanedustaja Matias Marttinen, Rauma
tutkija Mari Holopainen, Espoo
kansanedustaja Atte Kaleva, Helsinki
erityisasiantuntija Mari Ahonen-Walker, Helsinki
toiminnanjohtaja Jyrki Wallin, Helsinki
talous- ja hallintojohtaja Reijo Petrell, Helsinki
toimitusjohtaja Harri Mäki vuokko, Kirkkonummi
kansanedustaja Anne Kalmari, Kivijärvi
koulutuspolitiikan asiantuntija Mikko Kinnunen, Reisjärvi
kansanedustaja Markku Eestilä, Iisalmi
johtaja Heidi Viljanen, Kankaanpää
nuorisovaikuttaja Kimi Uosukainen, Lahti

Hallitus 2023–2025

Puheenjohtaja:
kansanedustaja Marko Kilpi, Kuopio

Varapuheenjohtaja:
kansanedustaja Paula Werning, Kouvola

Muut jäsenet:
lakimies Sari Innanen, Kokkola
koulutusjohtaja Päivi Marjanen, Vantaa
johtaja Ritva-Liisa Nisula, Reisjärvi
ympäristöasiantuntija Markus Nissinen, Eurajoki
counsel Kimmo Suominen, Helsinki

**4H on lasten ja nuorten järjestö.
Tehtävämme on lapsen ja nuoren
onnellisen kasvun tukeminen niin,
että jokainen voisi löytää paikkansa
yhteiskunnasta ja olla sen aktiivinen
ja vastuullinen jäsen.**

**4H:ssa lapset ja nuoret saavat
valmiuksia kestäväään elämäntapaan,
työelämään ja yrittäjyyteen.**

Suomen 4H-liitto

Karjalankatu 2 A, 00520 Helsinki

4HSuomi

4HSuomi

LinkedIn/
Suomen 4H-liitto

4HSuomi

4HSuomi